

Силабус освітнього компонента

Програма навчальної дисципліни

СОЦІОЛОГІЯ ДЕРЖАВНОГО УПРАВЛІННЯ ТА МІСЦЕВОГО САМОВРЯДУВАННЯ

Шифр та назва спеціальності
054 соціологія

Інститут
Навчально-науковий інститут соціально-
гуманітарних технологій

Освітня програма
Соціологія управління

Кафедра
Соціології і публічного управління (305)

Рівень освіти
Бакалавр

Тип дисципліни
Спеціальна (фахова), Вибіркова

Семестр
7

Мова викладання
Українська

Викладачі, розробники

Калагін Юрій Аркадійович

yurii.kalahin@khp.edu.ua

Доктор соціологічних наук, професор, професор кафедри соціології і публічного управління. Досвід роботи – 25 років.

Автор 77 наукових та науково-методичних праць. Лектор з дисциплін: «Кадрова робота в організації», «Соціологія культури та гендеру», «Соціологія конфліктус», «Соціологія державного управління та місцевого самоврядування».

Детальніше про викладача на сайті кафедри:

<https://web.kpi.kharkov.ua/sp/professors-ko-vikladats-kij-sklad/>

Загальна інформація

Анотація

Навчальна дисципліна «Соціологія державного управління та місцевого самоврядування» є складовою освітньо-професійної програми підготовки здобувачів вищої освіти першого (бакалаврського) рівня зі спеціальності «Соціологія» та спрямована на формування у студентів компетенцій щодо забезпечення управлінських впливів на процеси, що відбуваються у суспільстві, на основі оволодіння спеціальними теоретичними знаннями про соціологічну складову державного управління та місцевого самоврядування.

Мета та цілі дисципліни

Формування у студентів систематизованих уявлень на рівні знань про соціологічну складову державного управління та місцевого самоврядування.

Формат занять

Лекції, практичні заняття, самостійна робота, консультації. Підсумковий контроль – залік.

Компетентності

ЗК-1. Здатність застосовувати знання в практичних ситуаціях.

ЗК-5. Здатність спілкуватися з представниками інших професійних груп різного рівня (з експертами з інших галузей знань/видів економічної діяльності).

СК-11. Здатність здійснювати соціологічне забезпечення управління в організаціях на основі знань їх структури, властивостей, принципів оптимізації, методологічних основ соціального управління та соціального аудиту.

Результати навчання

РН06. Ефективно виконувати різні ролі (зокрема організатора, комунікатора, критика, генератора ідей, виконавця тощо) у команді в процесі вирішення фахових задач.

РН14. Знати основні категорії соціального управління, основні типи організаційно-управлінських структур та шляхи оптимізації діяльності персоналу організації, потенціал соціологічного забезпечення управлінського процесу в організаціях; вміти будувати дерево цілей для діагностики діяльності та формувати стратегії розвитку організації.

РН15. Знати специфіку різних видів соціального управління, вміти здійснювати соціологічний супровід управлінської діяльності в різних сферах суспільного життя

Обсяг дисципліни

Загальний обсяг дисципліни 90 год. (3 кредита ECTS): лекції – 32 год., практичні заняття – 16 год., самостійна робота – 42 год.

Передумови вивчення дисципліни (пререквізити)

Попередні дисципліни, необхідні для успішного проходження курсу: "Сучасні соціологічні теорії", "Методологія та методи соціологічних досліджень", "Соціологія організацій", "Соціологія управління"

Особливості дисципліни, методи та технології навчання

Лекції проводяться інтерактивно з використанням мультимедійних технологій. На практичних заняттях використовується проектний підхід до навчання, ігрові методи, акцентується увага на застосуванні інформаційних технологій в соціології.

Програма навчальної дисципліни

Теми лекційних занять

Тема 1. Теоретичні та соціальні передумови формування соціологічної теорії державного управління та місцевого самоврядування.

Соціальна потреба у розробці соціологічної теорії державного управління та місцевого самоврядування. Державне управління та місцеве самоврядування як соціальні явища. Основні поняття і категорії державного управління і місцевого самоврядування. Розподіл державної влади.

Тема 2. Організаційна структура публічного управління та адміністрування в Україні.

Поняття структури управління. Структура (від лат. structura – будова, розташування, порядок). Ланка управління. Ланки публічно-управлінської системи. Рівень (щабель) управління. Структурні зв'язки. Організаційні схеми структури органів державного управління. Лінійна структура. Функціональна структура. Лінійно-функціональна структура. Програмно-цільова структура. Матрична структура.

Тема 3. Соціологічна концепція місцевого самоврядування.

Місцеве самоврядування. Конституція України. Закон України "Про місцеве самоврядування в Україні". Закони і підзаконні нормативно-правові акти, що приймаються на їх основі, а також акти органів місцевого самоврядування, що приймаються в рамках їх компетенції. Адміністративно-територіальна одиниця. Принципи місцевого самоврядування в Україні.

Тема 4. Соціологічний зміст та напрямки дослідження функціонування державної служби.

Соціальна природа державної служби. Державна служба в Україні. Державний службовець (-виця) (в Україні). Функції державної служби. Принципи здійснення державної служби. Види державної служби. Види державної служби.

Тема 5. Соціологія державної політики.

Теоретико-методологічні основи державної політики. Державна політика. Риси державної політики. Соціальні аспекти державної політики. Функції державної політики. Розробка державної політики.

Тема 6. Соціологічна концепція політичної системи.

Сутність політичних режимів. Типологія політичних режимів. Основні компоненти політичних режимів. Основні ознаки тоталітарного режиму. Основні ознаки авторитарного режиму. «Путінізм» як різновид авторитарного режиму.

Тема 7. Державне управління: поняття та основні риси.

Поняття соціального управління, його система та види. Поняття державного управління, його основні риси та принципи. Співвідношення державного управління і державної виконавчої влади.

Тема 8. Унітарна та федеративна організація публічного управління.

Основні форми державного устрою. Адміністративно-територіальні, політико-територіальні одиниці. Адміністративно-територіальний устрій України: регіональний рівень (АР Крим і області), субрегіональний рівень (райони), базовий рівень – громади, до складу яких входять один або декілька населених пунктів.

Теми практичних занять

Тема 1. Теоретичні та соціальні передумови формування соціологічної теорії державного управління та місцевого самоврядування.

Соціальний склад органів законодавчої влади. Соціальний склад органів виконавчої влади. Соціальний склад органів з судової влади.

Тема 2. Організаційна структура публічного управління та адміністрування в Україні.

Лінійна структура. Функціональна структура. Лінійно-функціональна структура. Програмно-цільова структура. Матрична структура.

Тема 3. Соціологічна концепція місцевого самоврядування.

Місцеве самоврядування як один з підходів до впорядкування життєдіяльності суспільства. Зміст моделей місцевого самоврядування (англосаксонська, французька, змішана, радянська). Соціальна та ресурсна база місцевого самоврядування.

Тема 4. Соціологічний зміст та напрямки дослідження функціонування державної служби.

Соціальна обумовленість функціонування органів державної служби та місцевої влади. Державна служба та місцеве самоврядування в Україні як соціальні інституції. Теоретичні засади формування соціологічної концепції державної служби. Соціологічний профіль держслужбовця та працівника органу місцевої влади. Світовий досвід функціонування органів державної служби та місцевої влади.

Тема 5. Соціологія державної політики.

Соціальні об'єкти та суб'єкти державної політики. «Державна політика» чи «публічна політика»? Державна молодіжна політика. Політична соціалізація. Фемінізм і державна політика.

Тема 6. Соціологічна концепція політичної системи.

Соціологічна сутність політичних режимів. Соціологічна типологія політичних режимів.

Тема 7. Державне управління: поняття та основні риси.

Поняття соціального управління, його система та види. Поняття державного управління, його основні риси та принципи. Співвідношення державного управління і державної виконавчої влади.

Тема 8. Унітарна та федеративна організація публічного управління.

Централізована унітарна держава. Децентралізована унітарна держава. Договorna федерація. Конституційна федерація. Конституційно-договірні федерації.

Теми лабораторних робіт

Не передбачено

Самостійна робота

Опрацювання лекційного матеріалу.

Підготовка до практичних(семінарських) занять

Самостійне вивчення тем та питань, які не викладаються на лекційних заняттях.

Виконання індивідуальних завдань, підготовка командних проектів.

Література та навчальні матеріали

Основна література:

1. Соціологія: теорії середнього рівня: навчальний посібник / за наук. ред. Ю. Ф. Пачковського [Н. В. Коваліско, Т. Д. Лапан, Н. Й. Черниш та ін.]. Київ : «Каравела», 2020. 356 с.

<https://clio.lnu.edu.ua/wp-content/uploads/2021/03/Sotsiolohiia-Teorii-serednoho-rivnia-za-red-YU.F.-Pachkovskoho-Navch.-posibnyk-2020.pdf>

2. Соціологія політики: Підручник / За ред. В.А. Полторака, О.В. Петрова, А.В. Толстоухова. – К.: Вид-во Європ. ун-ту, 2010. 395 с.

<http://socio.karazin.ua/resources/5daf7f46b8ac1198931e705d5dcaafb7.pdf>

3. Державне управління (Основи теорії державного управління) : [навчальний посібник у трьох частинах] / О. Н. Євтушенко, В. І. Андріяш. – Миколаїв : Вид-во ЧДУ ім. Петра Могили, 2013. – ISBN 978-966-336-273-1. Ч. 1. Основи теорії державного управління. – 2013. – 268 с.

https://idu.at.ua/doc/Kniga_Derzhavne_upravlinnya_Yevtushenko_O_N_Andriy.pdf

Додаткова література:

1. Борис Дем'яненко, Віра Дем'яненко «Путінізм» як різновид авторитарного режиму / ІПіЕНД ім. І.Ф. Кураса НАН України // Випуск 2 (94). https://ipiend.gov.ua/wp-content/uploads/2018/11/demianko_putinism.pdf

2. Гончарук-Чолач Т. В., Джугла Н.В. Політична соціологія: навчальний посібник. Тернопіль: Видавничо-поліграфічний центр «Економічна думка ТНЕУ», 2018. 250 с.

3. Основи політичної соціології : навчальний посібник для студентів соціогуманітарних спеціальностей / М. А. Безносів, Т. М. Дублікаш, А. Д. Литовченко та ін. Х. : ХНУ імені В. Н. Каразіна, 2015. 252 с.

4. Державне та регіональне управління: [підручник] / Є.Г. Карташов, В.В.Євдокимов, І.О.Драган, О.І.Дацій та ін.; за заг.ред. Є.Г. Карташова. – Київ, 2019. – 223 с.

Система оцінювання

Критерії оцінювання успішності студента та розподіл балів

Критерії оцінювання успішності студента та розподіл балів
100% підсумкової оцінки складаються з результатів оцінювання у вигляді заліку (40%) та поточного оцінювання (60%).
Залік: усне завдання (2 запитання з теорії) або онлайнтест. Поточне оцінювання: 2 онлайн тести (по 20%).

Шкала оцінювання

Сума балів	Національна оцінка	ECTS
90–100	Відмінно	A
82–89	Добре	B
75–81	Добре	C
64–74	Задовільно	D
60–63	Задовільно	E
35–59	Незадовільно (потрібне додаткове вивчення)	FX
1–34	Незадовільно (потрібне повторне вивчення)	F

Норми академічної етики і політика курсу

Студент повинен дотримуватися «Кодексу етики академічних взаємовідносин та доброчесності НТУ «ХП»: виявляти дисциплінованість, вихованість, доброзичливість, чесність, відповідальність. Конфліктні ситуації повинні відкрито обговорюватися в навчальних групах з викладачем, а при неможливості вирішення конфлікту – доводитися до відома співробітників дирекції інституту. Нормативно-правове забезпечення впровадження принципів академічної доброчесності НТУ «ХП» розміщено на сайті: <http://blogs.kpi.kharkov.ua/v2/nv/akademichna-dobrochesnist/>

Погодження

Силабус погоджено

Дата погодження, підпис

Завідувач кафедри
Володимир МОРОЗ

30.06.2023

Дата погодження, підпис

30.06.2023

Гарант ОП
Марина БІРЮКОВА